

УДК 657.1

**Озеран А.В., д.е.н, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
Коршикова Р.С., к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»**

ЗВІТНІСТЬ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК: СКЛАДНОЩІ ФОРМАТУ

Поява концепції сталого розвитку разом із зростанням соціальної свідомості послужила поштовхом до початку трансформації форм звітності об'єктів господарювання. Суспільству вже недостатньо знати тільки фінансові показники діяльності підприємств, йому потрібно знати, як діяльність підприємства впливає на навколишнє середовище та кліматичну обстановку, чи не порушуються на підприємстві права людини тощо. Тому кількість підприємств, які разом з фінансовою звітністю складають звіт про сталий розвиток, розуміючи його важливість для формування репутації відкритого та гідного довіри підприємства, неухильно зростає. І ті, хто вже зараз приділяє підвищену увагу цим питанням, мають конкурентну перевагу на ринку, збільшуючи свою інвестиційну привабливість.

Вважається, що складання звіту про сталий розвиток повинно допомогти у вирішенні наступних завдань:

- покращити якість та прозорість корпоративного управління;
- покращити реалізацію соціальних та екологічних проектів, збільшуючи інвестиції у всебічно збалансований розвиток;
- оцінити неекономічний внесок підприємства у розвиток суспільства, знижуючи витрати на ефективні програми;
- допомогти у визначенні та управлінні ризиками підприємства;
- покращити діалог із зацікавленими сторонами, підвищуючи довіру та лояльність до підприємства;
- показати зобов'язання підприємства перед своїми співробітниками та іншими стейкхолдерами;
- продемонструвати стратегічний підхід підприємства до корпоративної соціальної відповідальності та покращити репутацію підприємства.

Однак, не зважаючи на зростаючий інтерес до екологічних і соціальних питань, на сьогодні небагато українських підприємств подає цей звіт.

Одним із можливих ускладнень при формуванні звіту про сталий розвиток в Україні є не чітко визначені його формат та регулювання, оскільки, як і у випадку фінансової звітності, зручність використання (аналізу, зіставлення) інформації вимагає її зведення в окрему публікацію. На нашу думку, ініціативи про соціальну відповідальність бізнесу, не зведені в єдиний документ з наскрізною логікою, назвати звітом не можна.

Існують декілька міжнародних документів, у яких викладено загальні принципи складання нефінансової звітності, до якої відноситься звіт про сталий розвиток. Так, цей звіт може бути підготовлений у таких форматах:

- Соціальний звіт вільного формату, який створюється підприємством за власною структурою. Звичайно, такий звіт може бути перевантажений зайвою інформацією або, навпаки, не розкривати усіх необхідних аспектів;

- Звіт про прогрес з реалізації принципів Глобального договору ООН є обов'язковим для компаній-підписантів Глобального договору. Він обов'язково повинен містити вступне слово керівника підприємства та розкриття інформації про дотримання принципів Глобального договору у чотирьох сферах: права людини, трудові відносини, екологія, протидія корупції;

- Звіт про сталий розвиток, підготовленого за вимогами системи GRI (Глобальної ініціативи зі звітності), який сьогодні де-факто вважається стандартом у визначенні концептуальних рамок умов підготовки та показників нефінансової звітності. Основними елементами звітності за GRI є: характеристика підприємства (опис компанії та її стратегії), інформація про підходи до управління; показники результативності за економічною, екологічною та соціальною діяльністю підприємства;

- Інтегрована звітність, суть якої полягає в поєднанні фінансових і нефінансових результатів діяльності підприємства. Так, інтегрований звіт повинен містити вісім взаємопов'язаних розділів: 1) огляд організації та зовнішнє середовище; 2) управління; 3) бізнес-модель; 4) можливості та ризики; 5) стратегія та розподіл ресурсів; 6) продуктивність; 7) погляд на майбутнє; 8) основа підготовки і подання.

Крім того, низка українських підприємств відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» (у редакції 2017 року), починаючи з періоду, який закінчився 31 грудня 2018 року, зобов'язані складати звіт про управління, який згідно із задумом законотворців є частиною фінансової звітності підприємств. Але зміст такого звіту, у якому відповідно до методичних рекомендацій із його складання повинні розкриватися окремі фінансові показники, а також соціально-екологічні аспекти діяльності підприємства, поєднує у собі елементи звіту про сталий розвиток та інтегрованої звітності. Отже, різноманіття документів і стандартів, що регулюють звітність про сталий розвиток, створюють певну плутанину. Підприємствам, які складають і подають разом із фінансовою звітністю звіт про управління, немає потреби складати окремий соціальний звіт чи окремий звіт про сталий розвиток, оскільки інформація буде дублюватися. Враховуючи великий обсяг – понад 100 сторінок - нефінансової звітності (звіт про сталий розвиток корпорації Самсунг за 2019 рік містить 139 сторінок, а звіт про соціальну активність компанії «Проктер енд Гембл» за 2017 рік – 135 сторінок) та обов'язковий її аудит, таке дублювання виглядає нераціональним.

На нашу думку, необхідно побудувати чіткі кордони фінансової і нефінансової звітності. У фінансовій звітності не слід наводити інформацію про благодійну діяльність та охорону довкілля, а лише вплив певних екологічних і соціальних аспектів на фінансових стан та результати діяльності підприємства.